

Dialectologia. Special issue, 10 (2023), 93-125.

DOI: 10.1344/DIALECTOLOGIA2022.2022.4

Marjatta PALANDER

University of Eastern Finland (UEF)

marjatta.palander@uef.fi

ORCID 0000-0002-4370-8493

FINNISH DIALECT CLASSIFICATIONS

Language-code: ISO 639-1: fi, ISO 639-2: fin

Abstract

To the present day, the classification of Finnish dialects has largely observed a division into Western and Eastern dialects. The first grouping of all dialects was undertaken by Lauri Kettunen (1930, 1940). His classification contained ten groups and four mixed dialect groups, as well as 45 subdialects and 71 varieties. Later researchers – Martti Rapola (1947), Terho Itkonen (1964, 1989), and Heikki Paunonen (1991, 2006) – have simplified this division. Paunonen's (1991) classification, like the earlier ones, is an example of isoglottic dialectology, but his 2006 proposal is strongly based on a structuralist analysis. Kalevi Wiik (2004) applied quantitative methods to Kettunen's (1940) dialect atlas, while Marjatta Palander (2011) studied non-linguists' conceptions of regional dialects within the framework of perceptual dialectology. In general, classifications of Finnish dialects are mainly based on phonological features. Morphological and lexical features are used less, and syntactic criteria are seldomly used.

Keywords: isoglottic dialectology, dialectometry, perceptual dialectology, Finnish

SUOMEN MURREJAOTTELUT

Tiivistelmä

Suomen murrejaottelut ovat näihin päiviin asti noudattaneet pääosin jakoa länsija itämurteisiin. Ensimmäinen kaikkia murteita koskeva murreryhmittely on Lauri Kettuselta (1930, 1940). Kettusen jaottelussa on kymmenen ryhmää ja niiden lisäksi neljä sekamurreryhmää. Alaryhmiä on 45 ja varieteetteja 71. Myöhemmät tutkijat – Martti Rapola (1947), Terho Itkonen (1964, 1989) ja Heikki Paunonen (1991, 2006) – ovat yksinkertaistaneet jakoa. Paunosen vuoden 1991 jaottelu edustaa aiempien ryhmittelyjen tavoin traditionaalista, isoglosseihin perustuvaa dialektologiaa, mutta vuoden 2006 ehdotus pohjautuu vahvasti strukturalistiseen analyysiin. Kalevi Wiik (2004) soveltaa Kettusen murrekartastoon (1940) kvantitatiivisen dialektologian menetelmiä. Marjatta Palander (2011) puolestaan selvittää kansandialektologisessa viitekehyksessä ei-lingvistien käsityksiä aluemurteista. Suomen murrejaottelut perustuvat valtaosin fonologisiin piirteisiin. Morfologiaa ja leksikaalisia piirteitä on käytetty harvemmin, ja kaikkein harvinaisimpia ovat syntaktiset kriteerit.

Avainsanat: isoglosseihin perustuva dialektologia, dialektometria, kansandialektologia, suomi